

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001136

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-04-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мірошніченко Ольга Сергіївна

2. Olha S. Miroshnichenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3765-000X

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 27-05-2025

Спеціальність за освітою: Фольклористика

Місце роботи здобувача: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8360

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.35, 76.75.33.17

Тема дисертації:

1. Методика використання словотвірного компонента в навчанні професійно орієнтованої лексики іноземних здобувачів вищої медичної освіти
2. Methodology for Integrating Word-Formation Components in Teaching Professional Vocabulary to Foreign Medical Students

Реферат:

1. У дисертаційній роботі вперше на основі цілісного наукового аналізу процесу навчання української мови як іноземної (УМІ) здобувачів вищої медичної освіти обґрунтовано й розроблено концепцію вивчення засад словотворення з метою застосування майбутніми лікарями набутих знань, вмій та навичок у професійно орієнтованих комунікативних ситуаціях. Наявна тенденція комунікативного підходу до вивчення іноземної мови посилює увагу до практичної реалізації використання мовних ресурсів словотворення. Аналіз наукових мовознавчих і лінгводидактичних праць засвідчив розбіжності не лише в підходах до репрезентації словотворення в межах курсу УМІ, а й у тлумаченні окремих базових понять словотвірної системи. Необхідність перегляду набору словотворчих засобів в чинних програмах і підручниках української мови для

іноземних здобувачів вищої медичної освіти зумовлює відображення в навчальних матеріалах реального функціонування словотворчого інструментарію в медичному мовленні. У роботі уточнено значення базових понять дослідження й наведено авторські дефініції понять «словотвірний тип», «словотвірний гніздовий комплекс», обґрунтовано введення й розкрито сутність поняття «лексико-словотвірна компетентність (ЛСК) іноземного здобувача освіти». Установлено, що проблема навчання словотворення на основному етапі курсу УМІ дотепер комплексно не вивчалася. Дослідження навчально-методичного забезпечення вказаної дисципліни в медичному закладі вищої освіти (ЗВО) продемонструвало актуальність проблеми навчання майбутніх лікарів-іноземців професійно орієнтованої лексики засобами словотвору та засвідчило відсутність системного підходу до вирішення означеної проблеми. Актуальності проблема дослідження набуває на етапі мовної підготовки майбутнього іноземного фахівця в медичній вищій школі із фокусуванням на підвищенні лексичної, насамперед, термінологічної компетентності студентів, що є важливим чинником опанування фаховою мовою. Результативність процесу навчання іноземних студентів професійно орієнтованої лексики забезпечується актуалізацією словотвірного компонента мовної підготовки шляхом застосування розробленої в дисертаційному дослідженні методики. Визначальною характеристикою пропонованої методики є наскрізний системний формат навчання словотвору як одного з мовних рівнів у взаємозв'язку з іншими рівнями, зокрема, лексикологією. Технологічним інструментом забезпечення реалізації методики став розроблений автором навчально-методичний словотвірний комплекс (НМСК), компонентами якого є «Частотний словник професійно орієнтованої лексики з медицини», «Словотвірний мінімум» та система тренувальних словотвірних вправ. У дослідженні експериментально перевірено ефективність методики навчання іноземних здобувачів вищої освіти професійної медичної лексики за допомогою словотвірного інструментарію. Ефективність запропонованої методики навчання доведено шляхом проведення педагогічного експерименту. У процесі експериментального дослідження, яке проводилося в три етапи (констатувальний, формувальний та контрольний), було застосовано такі методи, а саме: спостереження за вивченням і розумінням здобувачами вищої медичної освіти лексичних одиниць, тестування, експериментальне навчання, статистичне опрацювання й аналіз отриманих результатів експериментально-дослідницької роботи. За результатами порівняльного аналізу рівня сформованості ЛСК було з'ясовано, що на констатувальному етапі студенти-іноземці обох дослідних груп (контрольної – КГ та експериментальної – ЕГ) мали порівняно однаковий рівень лексико-словотвірних знань, вмінь та навичок. Аналіз результатів після формувального педагогічного експерименту та застосування авторської методики навчання словотвору дозволив встановити підвищення рівня показника навчальної діяльності за когнітивно-нормативним критерієм у здобувачів ЕГ в середньому на 14.8 %, КГ – на 5.8 %; також, зріс показник рівня ЛСК за діяльнісно-нормативним критерієм у респондентів ЕГ в середньому на 14 %, в КГ на 5 %; за діяльнісно-комунікативним критерієм: відповідно, на 41 % в ЕГ і на 27.5 % в КГ. Отже, можна стверджувати, що рівень сформованості ЛСК іноземних здобувачів вищої освіти вищий ЕГ на 10.5 %, ніж у КГ.

2. This dissertation provides a comprehensive scientific analysis of the process of teaching Ukrainian as a foreign language (UFL) to medical students in higher education institutions. The author develops and justifies a conceptual framework for studying word formation, and enabling future physicians to apply their linguistic knowledge and skills in professional communicative contexts. The communicative and activity-based approach to foreign language learning emphasizes the practical use of word-formation resources. An analysis of linguistic and language teaching research reveals inconsistencies in how word formation is presented in the UFL course, as well as variations in the interpretation of key concepts within the word-formation system. The need to revise the set of word-formation tools in current programs and textbooks of the Ukrainian language for foreign students pursuing higher medical education requires the reflection of the actual functioning of word-formation mechanisms in medical discourse within educational materials. This study refines the definitions of fundamental terms and introduces original concepts, including "word-formation type" and "word-formation nest complex." It also establishes and explains the role of the theoretical foundation for "lexical and word-formation competence" (LWC) of students from abroad. The study reveals that teaching word formation at the basic stage of the UFL course has not yet been comprehensively explored. Analysis of the teaching and methodological resources for this course in

medical universities dwells on the pressing need to equip foreign medical students with professional vocabulary through word-formation techniques. The findings also indicate a lack of a systematic approach to addressing this issue effectively. The relevance of this research becomes particularly evident during teaching the language to foreign medical students, which is aimed at perfecting their lexical, primarily terminological, competence – an essential factor in mastering professional language. The effectiveness of teaching professional vocabulary to foreign students is ensured through the activation of the word-formation component in language training, facilitated by the methodology developed in this dissertation research. A key characteristic of the proposed methodology is its integrated, systemic approach to teaching word-formation as a linguistic level, in relation to other levels, particularly lexicology. The technological tool for implementing the methodology is the word-formation educational and methodological complex (WFEMC) developed by the author, which consists of the "Frequency Dictionary of Profession-Oriented Medical Vocabulary," the "Word-Formation Minimum," and a system of word-formation training exercises. The study has experimentally verified the effectiveness of the methodology in teaching foreign higher education students professional medical vocabulary through the use of word-formation tools. The effectiveness of the proposed teaching methodology has been empirically validated through experimental testing. The study was conducted in three stages – diagnostic, formative, and control – to ensure a structured pedagogical study. The author used various methods, including observation of foreign students' comprehension and usage of lexical units, testing, experimental teaching, statistical analysis of the collected data, and interpretation of the experimental findings. The comparative analysis of lexical and word-formation competence (LWC) levels at the initial diagnostic stage revealed that the foreign students in both research groups demonstrated relatively similar levels of lexical and word-formation knowledge. The results of implementing the proposed word-formation teaching methodology indicate a significant improvement in learning outcomes. In the experimental group (EG), the cognitive-normative criterion increased by an average of 14.8%, compared to 5.8% in the control group (CG). The activity-normative criterion showed an average increase of 14% in EG, whereas CG demonstrated a 5% improvement. The activity-communicative criterion increased by 41% in EG, compared to 27.5% in CG. Overall, the level of lexical and word-formation competence among foreign medical students was 10.5% higher in the experimental group than in the control group, confirming the effectiveness of the proposed methodology.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Мірошніченко О. Аналіз ефективності інтерактивних методів навчання професійної медичної лексики українською мовою студентів-іноземців. Актуальні питання гуманітарних наук. Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич, 2021. Вип. 36. С. 267–272.
- Мірошніченко О. С. Словотвірний компонент у мовному навчанні іноземних студентів медичного профілю. Інноваційна педагогіка. Науковий журнал. Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 42. С. 84–89.
- Мірошніченко О. Особливості взаємодії словотвору та професійно орієнтованої лексики в аспекті навчання української мови як іноземної. Інноваційна педагогіка. Науковий журнал. Видавничий дім «Гельветика», 2023. Том 1. Вип. 61. С. 72–76.

- Литвиненко Н.П., Мірошніченко О.С., Принцип концентризму в навчанні професійно орієнтованої лексики засобами термінотворення. Медицина та фармація: освітні дискурси. Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 4. С. 50–55.
- Мірошніченко О. Ефективність методики використання словотвірного компонента в навчанні термінологіки майбутніх лікарів-іноземців. Медицина та фармація: освітні дискурси. Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. 1. С. 88–93

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Литвиненко Ніна Павлівна
2. Nina P. Lytvynenko

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Навальна Марина Іванівна
2. Maryna I. Navalna

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5064-3122

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мельник Наталія Іванівна

2. NATALIA I. MELNYK

Кваліфікація: д.пед.н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6641-0649

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державне некомерційне підприємство "Державний університет "Київський авіаційний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 45853942

Місцезнаходження: просп. Гузара Любомира, 1, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Микитенко Павло Васильович

2. Pavlo V. Mykytenko

Кваліфікація: д.пед.н., доц., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1188-4334

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сергієнко Тамара Володимирівна
2. Tamara V. Serhienko

Кваліфікація: д.філософ, доц., 011

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2414-5418

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Стучинська Наталія Василівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Стучинська Наталія Василівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Паливода Роман

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна